

САМОДОПОМОГА

ЕКОНОМІЧНО - КООПЕРАТИВНИЙ
КВАРТАЛЬНИК

SELF - HELP

862 Main St. Winnipeg 4, Man.

A UKRAINIAN QUARTERLY
OF COOPERATION AND ECONOMY

РІК III. ГРУДЕНЬ, 1958, ВІННІПЕГ, МАН. — DECEMBER, 1958, WINNIPEG, MAN. ЧИСЛО 4 (8).

БОГДАН ЛЕПКИЙ

ПОНЕСИСЯ, КОЛЯДКО

ЯК ЗАСЯЮТЬ ЗІРКИ НА СВЯТ-ВЕЧІР,
ПОНЕСИСЯ, КОЛЯДКО, ПРОСТОРОМ.
ЯК ВЕСЕЛОЇ ВІСТКИ ПРЕДТЕЧА —
НАД ЗЕМЛЕЮ, ЩО СТОГНЕ ПІД ГОРЕМ.

ЗЛИНЬ ПІД ТИХУ, НЕВЕСЕЛУ СТІХУ,
ДЕ ВЕЧІРНІЙ СУМ ОЛОВОМ БРОДИТЬ,
ЗАДЗВЕНИ ТАМ ДОМАШНІМ НА ВТІХУ,
ЩО НА ЗЕМЛЮ ХРИСТОС НИНІ СХОДИТЬ.

ЗВЕСЕЛИ ТИ БАТЬКА, МАТІР, ДІТИ
ТА Й З ЧОЛА РОЗВІЙ ІМ ЧОРНУ ТУГУ,
ХАЙ ХОЧ НИНІ ПОКИНУТЬ КВИЛІТИ,
ХАЙ ХОЧ НИНІ БАДЬОРІСТЬ — ІХ ДРУГОМ!

НЕ ЖУРІТЬСЯ! НАМ НИНІ НА ПОМІЧ
БОЖА МАТИ ІСУСА ПРИНОСИТЬ,
ЩО ВБИВАЄ ЗЛО СЛОВОМ, ЯК З ГРОМУ
Й МАЛОВІРАМ НАДІЮ ПРИНОСИТЬ!

ЯК ЗАСЯЮТЬ ЗІРКИ НА СВЯТ-ВЕЧІР,
ПОНЕСИСЯ, КОЛЯДКО, НА ВТІХУ —
ТАМ, ДЕ ГОРЕ ЗБОЛІЛІ ГНЕ ІЛЕЧІ,
ТАМ, ДЕ РІДНА, ПОХИЛЕНА СТІХА...

З НАГОДИ РІЗДВА СВЯТОГО

УСІМ НАШИМ ЧИТАЧАМ, ЧЛЕНАМ КРЕД. СПІЛКИ
"КАРПАТІЇ" І ВСІМ ДРУЗЬЯМ, БАЖАЄМО
ВЕСЕЛИХ СВЯТ І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

Дирекція Карпатії, Кредитовий Комітет,
Ревізійна Комісія, Управа
і Редакція "Самодопомоги"

Кооперація, політика і економія

В нашій добі майже в кожній ділянці господарського життя легко можна ствердити колективну акцію. Єднаються банки, департаментальні й ланцюгові крамниці викидають дрібного крамаря на розі вулиці. (Подібно починається й на фармах... контракти... великі фарми...)

Чи не час, щоб люди почали цінити значення кредитових спілок, в котрих з'єднавши дрібні капітали загальміг би гворити колективну купчу силу і прогиставитись великим комбайнам.

Через кредитівки може широкий загальміг брати участь і на полі інвестицій. Кілько то наших людей потратило грубі гроші через несовісних агентів, які їм обіцявали великі зиски в короткім ча-

сі. Через кредитівки — з одної сторони — охорона перед спекуляцією, з другої виховання мас, щоб вони не стали знова жертвами фінансової катастрофи — як це було в спекулятивній ері 1929 року.

В кредитівці кожен член є "капіталістом" після науки, що "капітал" — це надвишка понад конечні щоденні потреби людини. Капітал — приносить користь загалові, якщо він його контролює, але може бути й загрозою для народу, якщо нема над ним жодної контролю.

Насамперед — які наші ідеали? До чого стремимо в політиці й економії? В демократії боронимо засади: "уряд з народу, вибраний народом і на службі

народу". Тут за словом нарід — "маси" — ми всі — багаті і бідні. Сини тих, що за Канаду боролись і ті, що прибули сюди як імігранти.

Щоб на практиці цей ідеал здійснювати — треба нам дбати про належні взаємини — співвідношення між політикою і економією. Якщо одна виборює для себе привілеї — для другої групи це приносить шкоду... Як одна втягне країну у війну то друга виробляючи муніцію заробляє мільйони. З цим не можна годитись... Не можна політичній групі віддати вповні контролю економічної сили! Бо ясно, що нагромадження і повна контрола економічної сили в руках невеликої горстки людей на певно доведе до знищення політичного ідеалу.

Важно тому, щоб кредитівки скоро розростались й поширювались та зібра-

ли в своїй скарбниці великі капітали під контролею широкого загалу і вживали їх на інвестиції у всяких індустріях країни та в цей спосіб давали можливість масам народу нести більшу відвічальність в нашій капіталістичній системі, яка в сучасний мент не раз, як нам виглядає, веде до заглади наш здоровий, вільний демократичний лад і його інституції.

Щоб так сталося, важне, щоб в нас було як найширше зрозуміння — так зі сторони фабрикантів як і робітників, багача і бідного, фермера і міського робітника — основної політичної і економічної філософії, на якій наша країна

повинна опиратись в своєму розвитку, та щоб ми застосовували її в практичному житті. Усі ми або бодай більшість з нас стремить до того, щоб причинитись чимнебудь до кращого стану демократії як не до совершенности.

Багатство нам не шкодить. Нам легше від нього. Та не сміємо забувати, що ми лише мала частина населення земської кулі і так як в краю не раз відчувасмо брак справедливого розподілу дібр — в світі, де майже половина населення відчуває недоживлення, ми як багата країна могли б чимало причинитись до кращого співжиття народів.

В. Т.

д-р М. ЯРЕМКО

ОЩАДНІСТЬ

Український нарід, перейшовши тверду життєву школу, засвоїв собі надзвичайно гарну і цінну прикмету, а саме — **ощадність**. З повною об'єктивністю, можна сміливо ствердити факт, що ошадність серед українців стала національною цією народу. На це зложилося багато причин, такі як: політична і національна неволя, довголітня панщина, а по знесенні її карловатість сільсько-господарських посіlostей по селах, а по містах брак власного купецтва. Одним словом, постійний брак гроша і інших матеріальних засобів примусив цілий нарід до обережності, до самовистарчальности, до збереження гроша.

Треба однак сказати, що ошадність, це не собі звичайне нагромадження і збереження гроша. Ошадність, в першій мірі, це радше розумне зужиття гроша. Нерозумне збереження гроша, це вже надмірна і не здорова ошадність, яка часто вироджується у хворобливу захлапність, нічим неоправданий егоїзм, з чим безумовно треба боротись. Крім зовнішніх, від нас незалежних обставин, які змушують нас до ошадности, чи відмовлювання собі найважливіших і найпотрібніших річей, до ошадности треба ще виховувати людей. Ошадність тому у дальшому розумінні, це **річ виховання**.

Найкращою інституцією, яка може виховати і навчити нас, як розумно і правдиво ошаджувати — це Кредитова Спілка. Кредитова Спілка є рівнож найпевнішою установою, в якій можемо скласти наші ошадности. Цим ми помагаємо самі собі, як рівнож і тим, які можуть хвилювати опинитись у менше сприятливих умовах. Кредитова Спілка, це суспільна і допоміжна установа. А сама допомога ближньому, потребуємо — це надзвичайно шляхетна ідея! Ця спроможність — допомогти другові, ближньому наділяє щастям, радістю і вдоволенням того, який може допомогти. Отже Кредитова Спілка має у своїй основі чисто християнські цілі. А український нарід все дуже глибоко цінив і цинить всі християнські і мораль-

ні засади. Кредитова Спілка, як демократична установа виховує своїх членів до відповідальности одного за всіх, і всіх за одного! Тим то сама ошадність є відповідальністю перед самим собою і перед суспільством. Така людина, що живе і умірає у скрайній нужді, а однак у "сіннику-матераці" заховала свої високотисячні ошадности, не є зовсім суспільним типом. А такі випадки, мусимо нажалі сказати, трапляються дуже часто серед наших "бідних"... людей. Ми всі знаємо, хто у таких випадках користується із таких "ошадностей"...

Наші ошадности складаємо у Кредитовій Спілці, або у формі уділів, паїв (шерів) або у формі депозитів. Це зовсім ясний і зрозумілий спосіб ошаджування, це складання гроша у спільну громадську касу, з якої можуть користати ці, які потребують.

Тут треба сказати, що навіть ті, які позичають гроші, вони рівнож ошаджують. Така логіка може декому видатися незрозумілою, тому дозвольте ближче це пояснити приміром. Один чоловік хотів купити собі електричну піч. Ціна печі на "рати" (давнпейменти) виносилася \$75.00. Ціна у готівці виносилася лише \$55.00. По цій вже можна пізнати, який високий процент вже є врахований у цих приманчивих "ратах". Чоловік цей позичив цих \$55.00 у своїй кредитівці і купив за готівку цю піч. Позичку Кредитовій Спілці, він сплатив впродовж 11 місяців, сплачуючи по \$5.00 місячно. Процент за цих \$55.00 був \$3.30. Отже піч коштувала його \$58.30 і то у ратах, але ратах в кредитівці, а не \$75.00, як купець цього бажав, у розумінню його "рат". Крім цього його позичка була обезпечена. На цій трансації, ця людина заощадила повних \$16.70. В додатку не мусила собі відмовляти услуг і користей, які дістала із уживання цієї електричної кухні, аж до часу, коли б могла купити цю кухню за свої власні заощаджені гроші. В додатку, ця людина через сплачування місячних рат по \$5.00 привикла до розуміння правдивої ошадности.

ПІОНЕР КООПЕРАЦІЇ

В неділю, 2-го листопада ц. р. помер ненадіно у Вінніпегу відомий кооперативний діяч Іван Федак.

Іван Федак був одним із піонерів кооперативного руху в старому краю. Кооперацією почав цікавитись ще як молоденький ученик, а як 21-літній студент заложив у своєму селі кредитову спілку "Руський Народний Дім". По закінченні Торговельної Академії у Відні повертається на Західні Землі України та закінчивши практику в Крайовому Союзі Кредитовому у Львові приймає працю книговода в "Задатковім Т-ві Надія" в Куликові. Але вже в 1910 році бл. п. І. Федак дістає працю в Ревізійному Союзі у Львові — де як ревізор-організатор працює до першої світової війни. Воєнна хуртовина занесла бл. п. І. Федака на Кубань як закладника взятого російськими військами. Але й тут кооперативний запал і енергія І. Федака здобуває для нього чільне місце серед кубанських кооператорів і тільки большевицький наступ проти кооперації примусив бл. п. І. Федака покинути Кубанський край та повернутися на рідні землі.

Тут знову включається в кооперативну працю, і як один із кращих інспекторів організує Повітові Союзи Кооператив та найважливіше відновлює працю "Крайового Молочарського Союзу" — що пізніше під назвою "Маслосоюз" став одною із найкращих економічно-господарських установ. Як ідейний кооператор, І. Федак не міг дивитись як совсти нищили кооперативні надбання кількох десятків літ і пішов, разом із іншими, на скитальщину, а в 1948 р. приїхав у Канаду.

Всі, хто цікавився кооперативною діяльністю бачили бл. п. І. Федака в кооперативній праці чи то в Кооп. Громаді, чи як голову дирекції Кред. Спілки "Віра" чи як рядового члена інших кооператив. Все діяльний, все готовий допомогти кооперативному рухові не тільки словом, але й ділом. Зі смертю І. Федака кооперативна родина втратила одного із чільних членів, що 50 років трудився для кооперації.

Нехай Йому земля буде пером.

Р. П.

КУЛЬТУРНО-ОСВІТНА ВЕЧІРКА КРЕД. СПІЛКИ "КАРПАТІЯ"

Цього року Кредитова Спілка "Карпатія" вступила в 20-й рік свого існування і вже на першого грудня 1958 р. виказала у фінансовому звіті понад один мільйон доларів майна.

З тих двох причин дирекція "Карпатії" рішила влаштувати культурно-освітню вечірку.

Така вечірка відбулася 12-го грудня ц. р. в год. 8-й вечора, в домівці УН-Дому. Концертну програму вечора виконав хор зложений з членів "Карпатії", скрипкове сольо п. Ст. Коми-Питкович та сольо-спів п. І. Мартиненка із Студії проф. Рябовола - Лабінського. Членам хору і диригентові п. Володимирові Климкові треба погратувати що за кілька проб зуміли так прекрасно виконати кілька народних пісень в обробці Кошиця, Демущького, Котка та інш. Недаром публіка на залі нагородила їх рясними оплесками. Так само тепло прийняла публіка солістів, зокрема п. Кому-Питкович.

Вечір відкрив, короткою промовою,

ХОР, ЗЛОЖЕНИЙ З ЧЛЕНІВ КАРПАТІІ.

В першому ряді з ліва до права: М. Дебрин, М. Греньків, П. Луценків, Ю. Гвоздулич, В. Климків (диригент), адв. С. Радчук, Л. Григорій, В. Бобицький, І. Кот, В. Грабик. В другому ряді з ліва до права: Інж. М. Тарнавецький, А. Шпитковський, І. Танчук, М. Яцина, д-р Б. Балко, А. Галарник, О. Мудрий, Д. Яремчук.

голова дирекції "Карпатії", п. Д. Корнило і при кінці попросив ушанувати пам'ять померлих членів повстанням з місць та однохвилювою мовчанкою.

Інж. Топольницький виголосив обширний реферат про початки "Карпатії" та розвів Кредитівки до сьогоднішнього часу, а представник Ліги Кредитового Союзу на цілу Манітобу, п. Г. Вест зложив привіт і побажав "Карпатії" дальших успіхів.

По закінченні програми гості зішли до долішньої залі, де при традиційній каві та "сендвічах" велася оживлена та щира гутірка. Взагалі настрої цілого вечора був навіяний теплом і сердечністю і відчувалося що це зішлася велика кооперативна родина, яку об'єднує одна спільна ідея — праця в кооперації — та для кооперації.

При тій нагоді провід "Карпатії" складає щире подяку для всіх тих, що чим-небудь причинилися до цього милого вечора.

Р. П.

— \$5.85. Який це відсоток? Ми кажемо, що це 1% на місяць або 12% на рік.

Як мається справа з відсотками в інших компаніях? Вони звичайно кажуть, що в них тільки 9% річно, але обчислюють їх наперед і добивають до позиченої суми чи до суми кредиту при купні річей. В даному випадку за \$100.00 на 9% річно ви заплатите \$9.00 відсотків, де в Кредитівці за ту саму суму, за той самий час коштуватиме вас тільки \$5.85.

4. Позичка в Кредитівці є заасекурована (асекюрацію платить кредитівка) і в разі смерті або цілковитої непрацездатності довжника — його спадкоємці не мають чого турбуватися — позичку автоматично сплачує асекюраційна компанія.

5. Затагнувши позичку в Кредитівці — ви маєте право сплатити її колибуть перед речинцем і не потрібно платити додаткових відсотків.

6. Всі позичкові трансакції в Кредитівці є строго довірочні. Ніхто з посторонніх людей не довідається про вашу позичку.

ЧИМ КЕРУЄТЬСЯ КРЕДИТИВКА ПРИ УДІЛЮВАННЮ ПОЗИЧОК?

Кредитовий Комітет бере під увагу:

1. Характер позичаючого.
2. Чи дана позичка принесе хосен членові.
3. Дохід члена та спроможність сплачувати затагнену позичку.
4. Чи годен член дати належну безпеку.

ЦИФРИ І ФАКТИ

За останній діловий рік, до кінця липня ц. р., мали кооперативи в Манітобі \$127,635,900 торгів. У провінції діє 414 кооператив, а в них — 246,240 членів.

УВАГА, МОЛОЧАРІ!

Короткий молочарський курс на Манітобському університеті відбудеться від 5 січня до 20 березня 1959 року.

СОЛОДКИЙ ЦУКОР

Збір цукрових буряків в Манітобі виносив у цьому році 196 тисяч тонн. Під засівом буряків було 21,984 акрів. Отож пересічно виходить 9 тонн з акра.

І. Ш.

ЧОМУ В КРЕДИТИВЦІ ВИГІДНІШЕ ПОЗИЧАТИ?

Позички членам — це одне із головних завдань щадничо-кредитової спілки. Кредитівка сповняє належно своє завдання тоді, коли члени її щадять регулярно, а ті що потребують кредиту позичають й користають з вигід, які кредитівка дає. А саме:

1. Позичаючи в Кредитівці — член дістає повну суму на руки. Кредитівка не обтягає відсотків наперед як це роблять банки й інші позичкові компанії.

2. Затагнену позичку — сплачуєте вигідними місячними ратами.

3. Відсотки в Кредитівці, в порівнянні з іншими позичковими компаніями дуже умірковані. Кредитівка числить відсотки місячні і тільки від суми, яку довгуєте. Інші компанії добивають наперед до позиченої суми. Коли напр. позичите в Кредитівці \$100.00 на один рік і будете сплачувати цей довг місячними ратами — відсотки коштуватимуть лише \$6.50. При кінці кожного року Кредитівка дає звичайно зворот відсотків прим. 10%. В цьому випадку \$6.50 менше \$0.65 — отже дійсний кошт всього

САМОДОПОМОГА

SELF - HELP

Виходить квартално, видає Кред. Спілка "Карпатія".

Редагує: Колегія

Адреса:

SAMODOPOMONA

862 Main St. Winnipeg 4, Man.

Ф. ОНУФРІЙЧУК інженер-агроном

Народ собі

"Твори благородні діла, працой і дбай цілий день. Зроби із свого життя і смерті прекрасний, великий, солодкий сон".

Кароль Кінгслей

На головній вулиці міста Вінніпегу, в околицях найбільше заселених українцями, знаходиться з великим виставовим вікном українська кооперативна крамниця "Калина". Хоч сама назва написана в англійській мові, але ім'я відомого українського чудово оспіваного в піснях дерева червоної калини, дає першому відвідувачеві знати, що це є українська установа.

Переступаючи поріг цієї установи, відвідувач може ствердити, що в цьому приміщенні, в повному розумінні цього слова, відбувається рух, життя. Панує там рідна мова й надзвичайно чемна обслуга працюючого персоналу. На полицях і частково на долівці розміщені всі предмети хатнього устаткування; на полицях шкільні та канцелярські речі і майже вся українська преса і вся література. Що правда суспільство в сучасну епоху телевізії не дуже цікавиться книгою, це негативна прикмета, бо народ який не цікавиться наукою, стоїть над безоднею занепаду.

Але в цьому малому приміщенні, крім торговельної установи, міститься ще гордість українців Манітоби — матеріальна база Кредитово-Щаднича Спілка п. н. "Карпатія". Багато років тому, мала кількість людей на чолі з інж. В. Топольницьким здавали собі справу, що українське національне жит-

тя в Канаді буде ілюзорним, доки народ не матиме повної та непохитної господарської бази. Вони знали, що економічна база у національному відродженні є однією із найголовніших, бо щойно вона коронує й довершує змагання народу за культурне самовизначення під соціальним оглядом, викінчуючи процес свого суспільного перетворювання у модерну націю.

І немов з маленького струмочка твориться могутня річка так створилася Кредитова Спілка "Карпатія", яка являється у сучасну хвилину могутньою — з мільйоновим оборотом господарською інституцією, запевняючи сотням українців розріст та матеріальний добробут. Тому творцям, співтворцям, працівникам та членам належить від суспільства щира подяка.

Один з основоположників кредитової кооперації між українцями Канади

Уроженець села Станин, Радехівського повіту, Петро Сукнацький прибув в 1905 році у Канаду 16-річним хлопцем. Доповнив тут шкільну освіту у Вінніпегу і в Саскатуні і від 1914—1919 року учителював в публичних школах.

Пізніше займався він різними торговельними підприємствами і в тій порі коли організувалась перша наша кредитівка в Саскатуні — був він головою

й управителя щіткарської спілки "Вестерн Брош Ко."

Як примірний громадянин і батько родини — Петро Сукнацький тішився великою пошаною серед громадянства й не диво, що всюди сповняв провідну роль. Було так і у випадку з кредитівкою. Від самих початків він стало брав участь в нарадах і лекціях кружка кредитової кооперації від осені 1938 року й після основних зборів 13 лютого 1939, був постійним головою Нової Громади аж до кінця свого життя. Упокоївся 18 вересня 1946 року. Ооставив дружину й три донечки.

В історії кооперативного руху між українцями Канади ім'я Петра Сукнацького записане золотими буквами.

† Петро Сукнацький, голова кредитівки "Нова Громада" в Саскатуні — першої української кредитівки в Канаді

ЮРІЙ ФЕДЬКОВИЧ

Фармазони

АБО

ЯК ТРИДЦЯТЬ СРІБНАРІВСЬКИХ ГОСПОДАРІВ ЗАПИСАЛИСЯ ЧОРТОВІ І ЯК ВОНИ ЗА СІМ РОКІВ, СІМ МІСЯЦІВ І СІМ ТИЖНІВ ЗАБАГАТИЛИ

Розділ перший

Як вийшов Василь Нестерук з війська і що він побачив у своєму селі.

Це діялося ні в Туреччині, ні в Німеччині, а таки в нашому краю, у Галичині, у славному селі Срібнарові, в одну божу неділеньку по полудні, відразу по святій вечірні. А на вечірні були: мельник Дмитро Складан, його дружина Ганна, його дочка Катерина, присяжний Іван Правдарюк, паламар, дяк, панотець і більш нікого. Бо в селі Срібнарові було аж три корчми та ще й чотири шинки, а чесні орендарі Гершко Смок, Мортко Більбах і Мошко Гулис давали горілки в борг, скільки хто хотів. Отож і потяглися славні срібнарівці по Службі Божій з церкви просто по корчмах, їхні жіночки разом з ними, а пан вїйт Павло Дзюб поперед, бо вони, коби здорові, завжди заходили в корчму перші, а виходили з неї останні, ба навіть полагоджували в ній свої справи. Та де ж їм було ліпше їх полагоджувати, як не туг, де навіть найбільшій чоловік мусів почастувати їх горілкою і не менше поставити, як пів кварти, та доброї, бо пан вїйт якоїнебудь не пили. А пан присяжний Семен Сварливий, що за ними завжди люди хвостом ходили, також любили пити тільки добру го-

рілку. А люди їх не жаліли її, бо коли, бувало, пан вїйт кинуть когось до в'язниці, то пан присяжний відразу випросить і виблагають його — то якже такому доброму чоловікові не купувати найліпшої горілки?

Тільки ті люди, про яких я згадував, що були на вечірні, не пішли до корчми, а сиділи собі на сходах коло церкви й де-що балакали. Та раптом між ними з'явився, неначе впав з неба, жвагий чорнявий чоловік у військового мундурі, з двома срібними медаліками й золотим хрестиком на грудях. Від цієї несподіванки всі неначе здригнулись. Тим часом він усміхнувся, чемно вклонився і голосно сказав:

— Добровечір вам! Чи не Іван Правдарюк та Дмитро Складан, — аби здорові були?

— А ви звідки знаєте нас? Не гнівайтесь, що так питаємо.

— Хіба ж ви не впізнаєте мене? Та ж я покійного Петра Нестерука син Василь, що його чотирнадцять років тому забрали до війська.

— То ви Петрів син? — спитав Складан здивовано. — Хто б сказав, що з такого малого й мізерного хлопчика такий парубок виросте? Але правда: у війську вас весь час не тримали над книжкою, як, бувало, ваш покійний тато, — дай Боже йому царство небесне, бо праведний чоловік був! — аж мені самому було жаль, як він вас над книжкою мучить та мучить цілі дні, як якусь панську дитину.

— За те дай йому, Боже, легкий спочинок! Бо що я робив би, коли б не вчився? У нас, як самі знаєте, поля не було, тільки городець та хата. То на чому б я тепер жив? А так, славити Бога, вивчив мене покійний, скільки сам умів; у війську призначили мене до жандарів і там я ще краще вивчився; відслужив подвійну службу, склав добрі гроші і тепер

ДО ПОЧАТКІВ КРЕДИТОВОЇ КООПЕРАЦІЇ МІЖ УКРАЇНЦЯМИ В КАНАДІ СЕРЕД САСКАЧЕВАНСЬКИХ СТЕПІВ

Кредитова Спілка "Нова Громада" в Саскатуні має за собою 20-річну історію. Початки її сягають до 1938 р. В тім році осінню 22 вересня відбулись перші наради ініціаторів спілки. В тій порі рух кредитової кооперації в Саскачевані ставив щойно перші кроки — закон про кредитові спілки був схвалений і проголошений в 1937 році.

Українське громадське життя буйно тоді процвітало в Саскатуні. В місті мали свій осідок центральні установи Українського Національного Об'єднання і Братніх Організацій як рівнож преса "Нового Шляху".

Були це часи якраз після великої економічної кризи в Канаді. Основник і довголітній управитель Української Кооперативи "Калина" у Вінніпегу болуче відчував наслідки кризи не лише серед членів кооперативи але й серед цілого українського загалу. Перебуваючи в тій порі тимчасово в Саскатуні, дістав від уряду в Реджайні законник та вказівки відносно закладання кредитівок і займався підготовкою сходів і програми а пізніше переведенням курсу і виготовленням статуту та інкорпорацією а по одержанні чартеру налагодженням діловодства кредитівки.

Тому що це була зовсім нова ділянка діяльності, члени виявили велике зацікавлення і майже що вечора збирались в Національній Домі та залюбки вели розмови на теми кооперації. Хоча в кружку було кілька діловиків вже від самих початків видно було, що найкращим провідником на місці і в економічній ділянці буде Петро Сукнацький, голова Філії УНО. Своєю повагою, досві-

дом і солідністю він тішився довір'ям членів.

Після відбуття основних загальних зборів 13 лютого 1939 року ставила спілка відважно перші кроки маючи добрий провід. За посередництвом проф. Т. К. Павличенка нав'язано зв'язки з існуючою вже кредитівкою зорганізованою Технічним Т-вом Агрономів при Саскачеванському університеті. Це багато помогло. До кінця лютого мала спілка вже \$89.00 капіталу а за півтора місяця т. є до кінця 31 березня стан членів зріс до 38, а ощадності на суму \$134.00. Удільно вже було в тій порі навіть три позички — разом на суму \$110.00.

Діловодство кредитівки провадив в початках Самійло Гук, а згодом пере-

брав по нім управу Михайло Бабій. Канцелярія містилась в Нац. Домі. Після виїзду М. Бабія з кінцем вересня 1940 року вела діловодство пані Стефанія Вовк через короткий час, а опісля через цілий рік Іван Байрак — від жовтня 1940 до кінця жовтня 1941. Знову опісля перебрала ведення пані Вовк, заступала її лише один рік — від травня 1943 до травня 1944 п-на Анна Мисик.

З виїздом преси і організаційних централей діяльність "Нової Громади" дещо змаліла та ніколи вона не занекала й до сьогодні солідно робить громадську службу.

З нагоди двадцятого року діяльності Кредитової Спілки "Нова Громада" — піонерці кредитової кооперації між українцями Канади шлемо щирий, дружній привіт.

КУЛЬТУРНО-ОСВІТНИЙ ВЕЧІР "КАРПАТІ"

Фрагмент із залі: гості сидять при традиційній каві та дружній гутірці.

маю за що собі поля купити, хату нову збудувати і як треба загосподаритися.

— Який розумний та розважний був батько, такий і син удався, — сказав Правдарюк. — Хата твоя, синку, і город у добром догляді. Ми там посадили одного бідного, але ретельного чоловіка, щоб і в хаті сидів і город доглядав. Коли скажеш, то він і сьогодні вийде з хати й тобі передасть усе.

— Гріх би мені був його виганяти з хати, коли він доглядав її чотирнадцять років, — сказав Василь. — Я однаково буду собі нову хату будувати, а доки це станеться, то житимем разом; адже ж там два переділи через сіни.

— А не знаєш, Ганно, — сказав Складан до жінки, — чи Запотічний в усій хаті сидить, чи лише в одній частині?

— Лише в одній, татку, — обізвалася його донька Катерина і почервоніла, як калина, — у тій наліво; я цими днями туди бігала, мамі треба було...

— Та чого так соромишся? — Та це ж Василь, що тебе бувало маленькою на руках носив та у книжках образки показував. Хіба ти забула, як йому перевернула каламар на папері та за те дістала від мене стусанів. А правда, що не забула?

— Та бо ви, мамо, завжди... — сказала Катря, дужче червоніючи й ховаючись за маму.

— За ті збитки, — сказав Василь жартуючи, — та й за те, що стільки її на руках наносився, мусить тепер Катря мені господинею бути. Ого, і втекла, як та пташка цика. Але я звзавтра перепрошу.

— Не гнівайся, Василю, — сказала Складаниха. — Вона така несмілива та соромлива, що й годі сказати. Та треба

мені йти вечерю лагодити; приходить і ти, Василю, та будеш у нас за гостя.

— Прийду, паніматко, — сказав Василь поклонившись, — але трохи згодом, бо кортить з чесними господарями поговорити. Ганна пішла, а Василь сів та й сказав:

— О, нашого села я вже й не впізнав за чотирнадцять років, відколи вдома не був. Що тут таке сталося, пани мої господарі чесні? Та ж страшнішого й поганішого села мені не доводилося бачити у світі, що його я трохи попомірю. А правда, що школи ще й досі нема в селі?

— А деж вона? — сказав Правдарюк. — Я з пару разів згадував громаді про школу, то люди до мене аж заревіли. Як до вовка якого або до ворога тяжкого. "Ба ще чого нам не стало?!" почали кричати. "Не досить того, що податки великі, та жиди нас обдирають з усіх боків, а йому ще й школи забаглося, не знати нащо й пощо! Хіба на те, щоб дарма вчителів платити та дітям баки забивати?!" Отак то наша громада подякувала мені за мою щиру пораду.

— То може хоч дяк учить дітей, як тоді, коли я був хлопцем? — спитав Василь.

— Ой, учить! — аж скрикнув Складан. — Та ж він день і ніч не витьерезується! Бувало ще доки жив покійний Лука, то був чоловік тверезий, Богу угодний, справжній слуга святої церкви! Той учив дітей і читати, і співати, і рахувати. Але відколи покійного не стало, то ніхто про Бога і про книжку не згадує. Отак то в нас.

— А панотець духовний же? Нічого не кажуть? — спитав Василь.

(Далі буде)

Д-Р Я. РУДНИЦЬКИЙ

УКРАЇНЬСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК В КАНАДІ

ФІНАНСОВА ОСНОВА ПРАЦІ УВАН

Як відомо УВАН в Канаді — незважаючи на кількакратні заходи в цій справі — не отримує навіть найменших субвенцій від відомих американських фондів і сперта у своїй праці виключно на матеріальну підтримку українських установ, організацій, товариств, а теж і приватних осіб.

Починаючи з 1949 року видання УВАН появляються саме завдяки цій допомозі. Перше товариство, що взялось субсидювати одну з праць УВАН, був Інститут "Просвіти" у Вінніпегу (Славістика ч. 6). Після цього видавали своїм коштом: Читальня "Просвіта" у Вінніпегу (Славістика ч. 13). Читальня "Просвіти" в Кенорі, Онт. (Славістика ч. 7), Український Народний Дім у Вінніпегу (Назвознавство ч. 2 і 3), Український Народний Дім у Форт Вільямі (Українські вчені ч. 4), Т-во Рідна Школа ім. М. Шашкевича у Вінніпегу (Славістика), Українська Книгарня ("Канадійський Фармер") у Вінніпегу (Назвознавство ч. 1), Братство Карпатських Січовиків у Торонті (Назвознавство ч. 4), В-во Тризуб у Вінніпегу (4 томи "Кобзаря" Т. Шевченка за ред. проф. Л. Білецького). Годиться відмітити, що Т-во "Взаїмна Поміч" у Канаді допомогла теж цьому виданню.

Представники українського духовенства в Канаді спішили з допомогою в видавничій праці УВАН. Треба тут одмітити Високопреосвященного Владику Мстислава (Скрипника), що в 1949 році допоміг видати студію проф. Білецького "Віручий Шевченко". Завдяки допомозі Високопреосвященнішого Кир Максима Германюка у Вінніпегу появилася у 1953 році праця проф. Б. Унбегавна (Новознавство ч. 5). А допомога всеч. Протоігумена ЧСВВ о. В. Бараника вможливила друк праці о. О. Купранця (Назвознавство ч. 8) у 1954.

Менші одноразові допомоги завдачує УВАН Кооперативі Північного Вінніпегу, Українській Народній Кооперативі (Юклід Аве.), Братству св. Миколая у Вінніпегу, Українській Споживчій Кооперативі (Ст. Бонифас), Жіночій Секції ЛВУ у Вінніпегу, Кредитівкам: "Карпаті", "Дніпро" та Преч. Діви Марії, Т-ву "Просвіта" в Кенорі, Онт., фірмі "Доставка" у Вінніпегу й інш.

З поза Канади визначну допомогу дістала УВАН від Українського Народного Союзу в Америці. З признаваних щорічно 100 - 200 дол. УВАН видавала здебільшого англомовні публікації з серії Славістика (напр. ч. 10, 14, 18, і ін).

Зворушливим був факт пожертви в 1955 р. 250 дол. українським піонером Й. Дзюбком з Вірдену на видання Ідеології Кирило-Методіївців І. Сидорука, індивідуальними жертвами українського громадянства міста Чикаго в 1954 р.

Багато було також індивідуальних пожертв у Канаді, напр., П. Кучер пожертвував 50 дол. з нагоди 25-ліття подружжя й пізніш кількакратно, Боднар, П. Залозецький, Туркевич, д-р Павличенко, П. Зварич, В. Перепилук. Свідоміші громадяни цінять працю УВАН і радо дають свою лепту на наукові видання. Всім їм а також і проводам українських установ належить з нагоди 10-ліття УВАН сердечна подяка за їхнє розуміння справи. Як би не вони то УВАН напевно не могла б досягнути тих видавничих успіхів яких вона має за перші роки своєї праці на канадійському терені.

Д-У-М-К-И

Причина чому світ сьогодні в такому безладді це те, що забагато людей не зуміли віднайти свої мети в житті.

Кожний з нас є людиною, що сама собі у всім зобов'язана, але тільки це признає той, що зробив успіх.

Знання є свідомістю факту, що вогонь палить; мудрість — це згадка на пухлину.

Осла пізнаємо по вухах, мурина по красці лица, а дурака по словах.

На світі нема кращого скарбу, як вірне серце і спокійні уста.

Хто багато думас, мало говорить і легкодушно не пише, заощаджує собі багато клопотів.

ЗАРОБІТНЯ ПЛАТНЯ — ЧИ ДОПОМОГА?

Мінімальна заробітна платня в Манітобі сьогодні: для чоловіків 60 центів на годину, для жінок 58 центів на годину. За 40 годин тижневої праці чоловік заробить \$24.00. В разі безробіття той же чоловік з родиною дістає на прожиття тижнево \$26.00 міської допомоги.

Робітничий Союз в Манітобі домагасться ревізії закону про мінімальну платню і ставить вимогу — мінімум \$1.25 на годину. Рада Мінімального Заробітку, до якої входять по два представники від робітників і роботодавців і один урядник департаменту праці як предсідник, незабаром збереться, щоб винести нову ухвалу в тій справі.

Дня порівняння слід згадати, що в Бр. Колумбії мінімум для чоловіків виносить 75 центів а для жінок 60 центів. В Алберті тижнево мінімум для чоловіків \$30.00 а для жінок \$28.00. У Саскачевані тижнево мінімум \$30.00 для всіх.

ЦІКАВЕ

Річна рента для бувших президентів ЗДА устійнена на 25,000 доларів річно і 10,000 доларів для вдів по президентах.

Людина, що важить 140 фунтів, має в собі 5 кварт крові, у склад якої входить 91% води, 8% білка, 8 грамів фібрини, 0.85% солі, 0.07% цукру і 0.5% товщу.

Різні дерева мають різний вік життя і так: явір 4,000 літ, каштан 2,000, тисове дерево 1,000, липа 800, дуб 500 — 1,000 років, яловець 500 літ, смерека 500, ялиця 500, бук 250 і береза 120 років.

ЗВЕРНЕННЯ

ДО ВСІХ УЧАСНИКІВ УКРАЇНСЬКОГО КООПЕРАТИВНОГО РУХУ НА РІДНИХ ЗЕМЛЯХ

ДОРОГІ ДРУЗИ!

Товариство Української Кооперативної (ТУК) в Нью-Йорку, що об'єднує всі українські кооперативи в ЗДА та Координаційний Комітет Кредитивних Кооперативів в Торонто дали ініціативу до видання збірної, документальної:

ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОГО КООПЕРАТИВНОГО РУХУ

Вважаємо, що цим ділом слід закріпити на сторінках історії факти й результати нашого руху, що був органічною частиною визвольних змагань нашого народу останньої доби. Ми прагнули б теж засвідчити непогаслу зірність широких кругів нашої кооперативної громади високим ідеалам нашого руху гай хоч в частині сповнити ним наш моральний обов'язок перед скривавленою Батьківщиною й праведними духами Тих Провідників та Членів нашого руху, які в похіді до добра і краси впали на шляху і перед тими, які там на Рідних Землях у неволі, караються по тюрмах і засланнях. Ми сподіємося, Дорогі Друзі, що всі Ви об'єднаєтеся з нами в допомозі цьому ділу, пам'ятні змагань своєї молодості, що їх ідейна спадщина може й не без ваги буде для майбутнього.

Ми тимчасом просимо Вас усіх, Дорогі Друзі, в вільних країнах світу, зв'язатися з нами та подати свої адреси для висилки Вам зладженого редакцією "Записника" про Вашу участь і спомини в кооперативному русі та про всі відомі Вам жертви в рядах наших останніх часів, щоби могли скласти бодай приблизний їх "Пом'яник".

з кооперативним привітом

За Товариство Української Кооперативної в Нью-Йорку:	За Координац. Комітет Кред. Кооперативів в Торонті:
Іван Шепарович вр. голова	Микола Чопик вр. секретар
В. Ситник вр. голова	А. Крамар вр. секретар

За Редакційну Колегію:
Д-р Ілля Витанович вр.

За Фінансову Комісію:
Андрій Мудрик вр. Атанас Мілянчик вр.

ГРУПА УЧАСНИКІВ ВЕЧОРА "КАРПАТІ" З ПРЕДСТАВНИКОМ КООПЕРАТИВНОЇ ЦЕНТРАЛІ НА МАНІТОБУ П. Г. ВЕСТОМ.

З ліва до права I ряд: Д. Яремчук, Р. Пашківський, І. Шкварчук. II ряд: М. Одайський, С. Будзан, Д. Корнило, Г. Вест, інж. В. Топольницький, М. Новицький.

Д-р М. ЯРЕМКО

ВЛАСНА ДОМІВКА КРЕДИТІВКИ "САМОПОМІЧ" В ДЕТРОЙТІ, МІЧ.

В місяці серпні, ц. р., з власної ініціативи і на власну "кишеню" я відвідав всі більші і сильніші українські кредитівки так в Канаді, як і в Америці: а саме: Форт Вілліам, Торонто, Гамільтон, Ст. Кетеринс, Віндзор, Нью Йорк, Детройт і Чикаго.

Яка ціль такої важкої і кошовної поїздки? — питає дехто! Перш за все, щоби зібрати матеріали для задуманої книжки в англійській мові, про історію українських кредитівок у П. Америці, а по друге, щоби завітати особисто із членами проводу цих кредитівок. Так щож, — матеріалів покищо не зібрав, але за це назбирав багато особистих і цінних вражень... І до таких сильних вражень, а навіть переживань... належить моє знаомство із українською кредитівкою "Самопоміч" в Детройті, Міч.

Кредитівка ця засновалась літом 1952 року. Число перших членів-основників було 44 осіб, а початкової готівки було \$145.00. Та вже на четвертому році існування, ця кредитівка досягнула один мільйон доларів капіталу і 1,200 членів. Сьогоднішній її стан такий: членів 1,600, а капіталу в уділах і в депозитах \$1,159.000. В додатку тисячі людей скористали із допомоги у формі малих, чи великих позичок, щоби купити собі власну хату, чи заснувати власне підприємство, чи навіть на малі особисті і непередбачені видатки. Першим і рівночасно довголітнім головою цієї креди-

тивки був інж. А. Мілянчик. Вже ці повищі факти скорого розвитку і великого успіху цієї кредитівки збуджують колосальні враження і рефлексії... Та є ще один великий успіх! Кредитівка цього року, тобто в шостому році існування закупила свій власний дім. Взагалі, це покищо лише друга українська кредитівка із всіх українських кредитівок, а їх приблизно в П. Америці 45, яка за так короткий час розвою спромоглась на свою власну домівку. Кредитівка "Самопоміч" в Чикаго, була першою, яка набула власний дім і то рівнож за короткий час свого існування.

Власний будинок, це є те, що я називаю надзвичайним успіхом цієї кредитівки, успіхи, які сповняють серце не лиш самих членів, але навіть посторон-

ніх людей, почуттям гордості і вдячності... Зважуючи ці успіхи, ще раз хочеться побажати членам управи ще кращих успіхів на будуче і хочеться з певністю вірити, що такі успіхи і придуть в короткім майбутнім.

До Детройту я приїхав якраз в день (13 серпня) коли "Самопоміч" переносилась із "наймів" у свою власну домівку. Хоч це не була пора відвідувати цю кредитівку в таких обставинах, бо багато праці, а рук було мало, то все одно теперішній голова її пан І. Білоус прийняв мене дуже ввічливо і віддав мені багато часу. Пан І. Білоус це досвідчений кооператор із рядів українського Р.С.У.К.-а у Львові. Зараз він вже на "пенсії" і як такий увесь свій час і знання віддає для кредитівки. Хоч вже старший віком, та у нього є ще цей молодечий кооперативний запал і ентузіазм і повна посвята ідеям кооперації. Свою працю риймає з вдячністю, бо мовляв, хоч на пенсії, та все таки до чогось ще доброго придатний.

Вечором другого дня, точно о сьомій годині, як заповіджено, зійшлося 23 людей — членів управи і поодиноких комітетів. Поміж ними, деякі мої старі знакомі, а це інж. А. Мілянчик, Мгр. М. Дужий, інж. Р. Крохмалюк, Мгр. Кульчицький і інші...

Характер засідання був подвійний — святочний і діловий, а настрої в обох частинах, безумовно святочний! Пан І. Білоус, голова кредитівки "Самопоміч" у Детройті відкрив засідання, підчеркуючи, що сьогоднішнє відкриття власної домівки в Детройті належить до найкращих моментів в його житті.

По цій "передсвятковій" частині, бо справжнє святочне відкриття було пляноване в половині наступного місяця, дирекція перейшла до полагождення формальних і ділових справ своєї кредитівки.

Привик я вже до всякого рода засідань і то серед всяких народів, як швайцарців, німців, англійців, очевидно і українців, часто беручи у них активну, чи навіть провідну роль та все таки стрівся з чимсь "несхопленням" — перший раз.

Перш за все в цій управі детройтської кредитівки, є взаємна пошана і респект поміж членами управи. Далше, розподіл праці поміж поодинокими членами є задержуваний у найменших

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

та ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

б а ж а є

СВОЇМ КЛІЄНТАМ ТА ВСІМ УКРАЇНЦЯМ

WESTERN REALTY

613 MACHRAY AVENUE, PHONE JU 2-4977

WINNIPEG, MAN.

Д. КОРНИЛО, власт.

детайлях. Все там працює як в машині годинника! Один відвічає за касу, другий за залеглі довги, третій за позички, інший знова за бюджет, той знова за пропаганду, цей знова за видання кредитового органу "Наш Контакт", і т. д., так, що всі 20 члени управи і комітетів мають свої власні ресорти за які він один відповідає перед всіма членами управи. Там справді ця перша основа кооперації ще сильно задрезана, а саме: "Один за всіх, а всі за одного!"

Сказавши цих кілька слів про саму управу, тепер і ясніше стає, чому ця кредитівка в так короткому часі зробила такі колосальні успіхи! Є ще одна річ, яку треба зарахувати на карту великих успіхів цієї кредитівки. В 1955 році (в третьому році існування) ця кредитівка закупила 120 акрів землі-лісу над самим берегом озера на вакаційну оселю, де тисячі дітвори із всяких організацій, а то навіть і дорослі люди радо переводять свої вакації у відповідній і здоровій товариській атмосфері.

Доводилось мені говорити у всіх містах із урядовими чинниками кредитивних ліг, які все дуже прихильно висловлювалися про дану українську кредитівку. Всі вони, в Детройті головню, підчеркували, що українська кредитівка має там один із найкращих провідів "лідерів". Треба собі здати справу, як самі англійці прямо ламентують за потребою "лідерів", скільки вони в це вкладають і гроша і часу і скільки книжок на цю тему і всяких організацій і таборів "кемпів", щоби таких "лідерів" виховати, виробити. Моя відповідь на це все та сама: "Лідери-провідники родяться, а не творяться їх"!...

НАША ПЕРЕПИСКА

Саскатун, Саск.

Управитель Кредитової Спільки "Нова Громада" — першої української кредитівки в Канаді — д-р Василь Яшан пересилає місячний звіт за вересень ц. р., який виказує: стан членів — 200, майно \$91,533.00 — на позичках \$79,383.00 — дохід за 9 місяців \$3,558.00.

За Ревізійну Комісію підписали звіт — В. Шарко і Нестор Вівчар.

26 жовтня ц. р. Дирекція влаштувала день української кооперації як рівнож відсвяткувала гідно 20-річчя своєї кредитівки.

Філадельфія, ЗДА

Проф. Володимир Дорошенко, бібліотекар НТШ в ЗДА просить надсилати правильно кожне нове число "Самодопомоги".

Сифтон, Ман.

Кредитівка в Сифтоні, яка обслуговує в подавляючій більшості українське населення тої околиці, передплачує постійно по 30 примірників "Самодопомоги". Управитель Іван Ференц обіцяв надіслати для чергового числа "Самодопомоги" світлички з життя кредитівки та деякі матеріали.

УКРАЇНЦІ - БАНКИРИ

Комерційний Банк Канади починає на день 31 жовтня ц. р. в цілій Домінії 794 філій. Між управителями цих філій зустрічаємо лише два українські прізвища, а саме: С. Харчук у Вілінг-

дон, Алта й В. П. Гладкий у Форт Смит, Північно-західні Території. Це означає 0.26% або два й пів на тисячу. Тільки в трьох степових провінціях має банк 170 філій.

МИХАЙЛО БАРИЛЮК

АДВОКАТ, ПОВНОВЛАСНИК, НОТАР

Карні, цивільні, спадкові, позичкові і розводні справи

M. BARYLUK

BARRISTER, SOLICITOR, etc.

400 Crown Trust Bldg.

364 Main St., Winnipeg 1, Man.

PHONE WH 2-5151

КООПЕРАТИВА ПІВНІЧНОГО ВІННІПЕГУ

доставляє

ОЛИВУ — ВУГІЛЛЯ — ОПАЛОВЕ ДЕРЕВО

ОБСЛУГА СКОРА — ЧЕСНА І СОЛІДНА.

North Winnipeg Co-operative Limited

1042 Selkirk Avenue PHONE JU 2-4956 Winnipeg 4, Man.

І. КАРАСЕВИЧ і С. РАДЧУК

АДВОКАТИ, ПОВНОВЛАСНИКИ і НОТАРИ

перепроводжують всякі судові справи — карні, цивільні, спадкові, розводні, позичкові і інтабуляційні.

KARASEVICH & RADCHUK

BARRISTERS, SOLICITORS, etc.

711 McIntyre Bldg.

Winnipeg 2, Man.

PHONE WH 2-2414

ОЛИВА!

ВУГІЛЛЯ!

ОПАЛОВЕ ДЕРЕВО!

Українська Споживча Кооператива Ст. Бонифас

Доставляємо до всіх кінців Вінніпегу: Оливу, вугілля та опалове дерево

Конкурентні ціни!

Обслуга скоро і чесна.

Consumers Co-operative UCF Limited

613 Marion Street PHONE CHapel 7-3943 St. Boniface, Man.